

Ситницький М. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ ВАРШАВСКОГО УНИВЕРСИТЕТА КАК МЕЖДУНАРОДНОЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ И УЧЕБНОЙ ИНСТИТУЦИИ

Резюме

Исследованы ключевые приоритеты, формирующие стратегию развития Варшавского университета на пути к укреплению своей позиции на международном рынке образовательных и исследовательских услуг. Систематизированы основные направления реализации инвестиционной программы и программы информатизации университета. Обобщен опыт Варшавского университета в сфере повышения качества управления университетом, расширения сотрудничества с окружающей средой и инструментов интернационализации университета.

Ключевые слова: приоритеты развития, Варшавский университет, исследовательский университет, международная учебная институция, стратегия развития.

Sitnicki M. W.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

DEVELOPMENT PRIORITIES OF THE WARSAW UNIVERSITY AS INTERNATIONAL RESEARCH AND EDUCATIONAL INSTITUTION

Summary

The key priorities that shape the development strategy of the University of Warsaw in order to strengthen their position in the international market of educational and research services are investigated. The main directions of implementation of the investment program and the program of informatization of the university are systematized. The experience of the University of Warsaw in improving the quality of university management, expansion of cooperation with the environment and the tools of internationalization of the university are summarized.

Key words: development priorities, University of Warsaw, research university, international educational institution, development strategy.

УДК 33.338.431

Скупейко В. В.

Львівський університет бізнесу та права

ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено аспекти та проблеми управління конкурентоспроможністю підприємств сільського господарства. Окреслено особливості виникнення конкурентних відносин у сільському господарстві. Здійснено характеристику конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Зроблено акцент на роль державного регулювання сільськогосподарського виробництва та збут продукції. Визначено економічну ефективність ключовою підосновою конкурентоспроможності підприємств сільського господарства. Окреслено шляхи перспективного розвитку підприємств сільського господарства та перешкоди.

Ключові слова: конкурентоспроможність, аспекти конкурентоспроможності, сільськогосподарські підприємства, конкурентна продукція, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Сільське господарство як вид економічної діяльності має низку специфічних характерних особливостей, певною чи повною мірою не характерних для господарської діяльності в інших галузях економіки, які позначаються на сутнісно-понятійних, а також і на системно-структурних параметрах як функціонування, так і забезпечення їх конкурентоспроможності. Це передусім поєднання економічних та природних (біологічних) законів, високий рівень залежності від наявності та якості землі як фактора виробництва, значний вплив на кінцеві результати комерційного, але ще більшою мірою – некомерційного (природно-кліматичного, форс-мажорного та ін.) ризику, необхідність утримання складської, транспортної та інженерної інфраструктури, сезонність і незбігання виробничого та господарського циклів тощо [1, с. 280–282].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням економічних особливостей функціонування та забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств займалися

як іноземні, так і вітчизняні вчені-економісти. Так, особливості формування ринку сільськогосподарської продукції у своїх працях розглядав Н. Павленчик [1], Л. Дяченко [10]. Перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств були предметом дослідження І. Гуторової [5], Л. Євчук [6] та В. Олійник [8]. Водночас дослідженнями конкурентоспроможності як мірила ефективності господарської діяльності будь-якого підприємства, а також обґрунтування якісних управлінських рішень із формування політики забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств сільського господарства. Особливо це актуально в умовах динамічно змінюваного бізнес-середовища, посилення конкуренції, зростання відкритості внутрішнього і зовнішнього ринку продукції АПК

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Зазначені та інші особливості не тільки необхідно, але й важливо враховувати під час узагальнення теоретико-методологічних засад, а також обґрунтування якісних управлінських рішень із формування політики забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств сільського господарства. Особливо це актуально в умовах динамічно змінюваного бізнес-середовища, посилення конкуренції, зростання відкритості внутрішнього і зовнішнього ринку продукції АПК

на фоні наявного великого ще не реалізованого ресурсного й економічного потенціалу вітчизняних сільськогосподарських підприємств.

Мета статті. Отже, виникає потреба у проведеному дослідженні щодо аспектів та проблем управління конкурентоспроможністю підприємств сільського господарства, які доволі комплексно вивчалися і висвітлювалися у результатах наукових досліджень протягом ХХ ст. і в сучасний період. Об'єктивно вищий концептуальний та практичний інтерес становлять праці останніх років, що зумовлено швидким розвитком цього виду економічної діяльності і значною невідповідністю ранніх досліджень сучасним умовам і характеристикам функціонування сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Так, на особливостях конкурентоспроможності підприємств сільського господарства робиться акцент у дослідженні на тему «Формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств», де автор доходить висновку, що особливостями конкурентних відносин у сільському господарстві є умови невідповідності попиту і пропозиції, необхідність активного державного регулювання, наявність міжгалузевої конкуренції за всіх моделей ринку (від недосконалого до досконалого). Ці особливості і зумовили доречність визначення найбільш суттєвих характеристик конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, таких як зв'язок із конкретним ринком і певним проміжком часу, залежність від ефективності виробничого процесу сільського господарства та конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції [5, с. 6].

Констатуємо, що у дослідженні основою конкурентних позицій підприємств сільського господарства визначається наявність концентрації зусиль навколо більш високої (порівняно з конкурентами) ефективності процесу виробництва та збуту сільськогосподарської продукції, що характерне і для інших видів економічної діяльності, проте дещо меншою мірою, і може бути компенсоване іншими чинниками конкуренції. У сільському господарстві продукція більш стандартизована, а у високотоварних виробництвах реалізується у великих масштабах, що різко підсилює її цінову еластичність.

Л. Євчук за підсумками теоретико-прикладного аналізу методології стратегування забезпечення конкурентоспроможності підприємств сільського господарства стверджує, що однією з визначальних особливостей ринкової боротьби в цьому виді економічної діяльності є відсутність конкуренції між виробниками, натомість – високий тиск на них із боку постачальників та покупців, і саме стійкість сільськогосподарських виробників щодо протидії такому тиску і є проявом їх конкурентоспроможності [6, с. 9–10].

Такий підхід частково видається дискусійним, адже в будь-якому разі виробники аналізують діяльність своїх прямих чи опосередкованих конкурентів (наприклад, щодо родючості та показників ефективності, цінних та корпоративних стратегій тощо) для адекватної протидії, аби ті не отримали надмірних конкурентних переваг і не витіснили їх із ринку. Та все ж тут простежується і певна раціональність. Наприклад, якщо у промисловості виробник може бути менш залежним від тиску постачальників, то в сільському господарстві зв'язки «сільськогосподарське підприємство – постачальник» та «сільськогосподарське підприємство – логістична і дистрибуційна система» більш визначальні. Це підвищує важливість вищого рівня

інтегрування сільськогосподарських підприємств у системи постачання, логістики, товаропросування.

Зазначене визнає й Л. Євчук, коли у своїй моделі конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства виділяє три компоненти, лише одним з яких є рівень конкурентоспроможності продукції, а два інших – якість системи управління підприємствами та їх фінансовий стан.

Дослідження О. Бужин зосереджені на питаннях конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств. На думку науковця, саме на цьому рівні визначаються найголовніші фактори та елементи, які забезпечують конкурентоспроможність підприємства галузі – динамічну цілеспрямовану ознаку постійного самовдосконалення через систему його економічної життєздатності [7, с. 8–9]. Основними внутрішніми факторами конкурентоспроможності продукції науковець вбачає якість та собівартість.

Означені критерії зазвичай не претендують на специфічність практично в будь-якому виді бізнесу, але все визначається істотною роллю сільського господарства у формуванні засад продовольчої безпеки держави, питання якої в останні десятиліття загострилися у зв'язку зі збільшенням чисельності населення планети, кліматичними змінами, які привели до зменшення площ земель сільськогосподарського призначення, посилення регіональних дисбалансів світового ринку продовольства. Тому слушним видається висновок дослідника про те, що у міру зростання сільськогосподарського виробника до рівня національного підприємства все більше актуалізуватимуться питання залежності його господарської діяльності (а звідси – і конкурентоспроможності) від інституційно-правових положень державної безпекової політики, зокрема у частині продовольчої та соціальної безпеки.

Додамо, що тут доречними є й питання особливостей державного регулювання сільськогосподарського виробництва та збуту сільськогосподарської продукції. Це і квотування обсягів вирощування окремих культур, і державне замовлення на підтримку продовольчого держрезерву, й індикативне ціноутворення в періоди криз, неврожаю тощо. Ці та інші чинники об'єктивно позначаються на особливостях сільськогосподарської діяльності та їх конкурентоспроможності.

Аспект конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств набув свого розвитку й у дослідженні [8, с. 62–67], де обґрунтовано доцільність та запропоновано методіку виокремлення двох складових частин конкурентоспроможності – потенційної і фактичної. Зокрема, логіка такого поділу така: фактична конкурентоспроможність є здатністю конкурувати з іншими сільськогосподарськими виробниками за рівнем витратомісткості продукції та її якості; потенційна – здатність підприємства застосувати найбільш прогресивні технології у виробництві і збуті для якнайкращого (за рівнем ціни) продажу продукції на ринку.

Видається доцільним вказати на об'єктивність такого підходу, але не настільки в цілях удосконалення методіки оцінювання конкурентоспроможності (як це зроблено у аналізованій праці), скільки для підкреслення особливості сільськогосподарського виробництва, пов'язаної з тим, що значна частина продукції тут є лише первинною ланкою її подальшої переробки в АПК та інших видах економічної діяльності. Вона може певний час зберігатися та реалізуватися, наприклад, у більш вигідні з комерційної позиції періоди

(підвищення купівельних очікувань, зниження обсягу пропозиції та зростання цін тощо). Це об'єктивно узалежнює господарську та комерційну ефективність сільськогосподарських виробників від розвитку і доступності виробничої, заготівельної, переробної інфраструктури, а також доступності і можливості участі в системі біржової торгівлі.

У роботі [9, с. 5–6] поняття конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства трактується як поєднання його можливостей щодо виробництва і збуту якісної сільськогосподарської продукції. Елементами конкурентоспроможності є ресурсний потенціал, спеціалізація і диверсифікація виробництва, інноваційна активність, ефективність організації та управління аграрним бізнесом, а головними, характерними саме для сільськогосподарських підприємств, чинниками конкурентоспроможності визначаються: площа землекористування, агрокліматичні ресурси, матеріально-технічна база, впровадження інновацій, кадрове забезпечення, раціональна спеціалізація та організація виробництва, низька собівартість і висока рентабельність господарювання, товарність та якість продукції.

Розділяючи загалом запропоноване бачення структурних елементів конкурентоспроможності підприємств сільського господарства, можемо додати, що фактори наявності земель сільськогосподарського призначення та природно-кліматичних умов завжди закономірно вважалися як особливостями, так і одними з головних передумов конкурентоспроможності підприємств у цьому виді бізнесу. Іншими словами, для ринку сільськогосподарської продукції характерний високий рівень так званої інертності щодо рівномірного територіального розподілу (проникнення) продукції та стандартизації споживчих запитів і купівельних переваг. Вказане посилює актуальність завдання або спеціалізації підприємства в межах певного ринкового сегменту чи територіально обмеженого ринку, або впровадження диференційованих підходів до управління конкурентоспроможністю підприємства на ринках різних рівнів.

У монографічному дослідженні «Агробізнес: актуальні проблеми та напрями його розвитку» авторський колектив під головуванням Л. Дяченка, досліджуючи конкурентоспроможність сільськогосподарських кооперативів, дійшов висновку, що реалізація природних можливостей і потенціалу кооперативної форми господарювання в сільському господарстві значною мірою впирається в проблеми, пов'язані з використанням та обігом земель сільськогосподарського призначення. Відповідно, ефективне використання ресурсного потенціалу як основи конкурентоспроможності сільськогосподарських кооперативів потребує створення вивіреного і сприятливого інституційно-правового забезпечення обігу земель, функціонування механізму земельних відносин, належної інвентаризації земель та їх користувачів, цивілізованого ринку оренди землі [10, с. 132–136].

Наголосимо, що зазначене особливо важливе й у контексті фінансово-інвестиційного забезпечення функціонування підприємств сільського господарства, без якого неможливо модернізувати техніко-технологічну та матеріально-технічну базу виробництва.

У роботі «Забезпечення конкурентоспроможності високотоварних сільськогосподарських підприємств» доводиться, що головна (у яскраво виражених проявах конкуренції і суперництва) конкурентна боротьба на ринку виробників сіль-

ськогосподарської продукції точиться між великотоварними підприємствами (більше 1 тис. га угідь, вище 75% товарність, яка зберігається протягом не менше 3 років), адже дрібніші учасники ринку збувають продукцію на локальних сільськогосподарських ринках дрібними партіями за ціною під дією попиту і пропозиції [11, с. 14–15].

Але конкурентоспроможність як продукції, так і великотоварних виробництв загалом може бути значно підсиленою за умови подальшої переробки їх продукції, що формує істотно більшу частку доданої вартості і, відповідно, ефективності віддачі ресурсів та господарювання. Додамо до цього й важливість і доречність не лише вертикальної інтеграції сільськогосподарських підприємств, але і перспективність такого напрямку, як горизонтальна інтеграція та, зокрема, міжгалузеве співробітництво. Світовий досвід доводить перспективність практик співпраці підприємств сільського господарства із суб'єктами таких видів економічної діяльності, як транспорт і зв'язок, IT-сектор, сфера консалтингу, фінансовий сектор, девелоперство, торгівля та ін.

Слід визнати, що окремим сегментом проблеми забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств є її тісна ув'язка зі внеском підприємств у формування та реалізацію потенціалу соціально-економічного розвитку сільських територій. Вказане зумовлюється переважачою часткою сільського господарства у господарському комплексі цих традиційно менш економічно розвинених та соціально забезпечених територій.

Значною мірою ці особливості функціонування підприємств сільського господарства є предметом дослідження В. Бойка. Наприклад, науковець наголошує на монофункціональності господарських комплексів сільських територій, що поглиблює депресивний характер їх розвитку, обмежує ефективність використання наявного потенціалу [12, с. 305–307]. В основі монофункціональності – аграрне спрямування господарської діяльності агрохолдингами, значною мірою зорієнтованими на швидку окупність капіталу та заробіток у високорентабельних сегментах експорту. Натомість спроможність наростити виробничі потужності, зміцнити власні конкурентні переваги, у тому числі як бюджето- та системоутворюючого елемента на певній території, суттєво визначається внеском сільськогосподарських підприємств у становлення соціальної та виробничої інфраструктури, забезпечення зайнятості, підвищення рівня якості життя сільського населення.

Окремим блоком доречно виділяти й аспекти економічної ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств, що відповідно позначаються і на специфіці їх конкурентоспроможності. Більш наглядними щодо цього є результати досліджень, де висвітлені практичні аспекти функціонування підприємств сільського господарства. Так, в аналітичній доповіді «Розвиток аграрного виробництва як передумова забезпечення продовольчої безпеки України» авторський колектив зосереджується на висвітленні таких проблемних аспектів у діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств на сучасному етапі розвитку АПК України, як недостатня реалізація природно-кліматичного та трудового потенціалу, нерозвиненість інфраструктури заготівлі, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, низька ефективність використання сільськогосподарських угідь, низький рівень матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських

підприємств, їх капіталоозброєності та капіталооснощеності, несформованість цілісного прозорого ринку сільськогосподарської продукції, невідповідність вітчизняної продукції міжнародним стандартам якості та санітарним умовам, незавершеність реформування земельних відносин [13, с. 37–41].

У дослідженні «Ресурсний потенціал аграрної сфери: проблеми та завдання ефективного використання» визначені такі домінуючі перешкоди, як слабкість фінансово-економічного становища сільськогосподарських підприємств, порушення оптимальної структури посівних площ сільгоспкультур, недостатність використання органічних і мінеральних добрив, консервація деградованих та малопродуктивних земель, низька культура землеробства та впровадження сучасних технологій, включно із застосуванням ГІС-технологій [14, с. 13–16].

Висновки і пропозиції. Узагальнюючи наведене, можна стверджувати, що економічна ефек-

тивність як ключова підоснова конкурентоспроможності підприємств сільського господарства має особливості, пов'язані зі впровадженням технологій отримання та обробки інформації, які діють на засадах взаємозв'язку семантичних даних про об'єкти з їх просторовими характеристиками, що дають змогу поєднувати модельне зображення території з різноманітними статистичними даними й економічними показниками систем забезпечення і контролю якості та стандартизації продукції (особливо відповідно до міжнародних стандартів якості та фітосанітарних норм), удосконалення структури посівних площ.

У подальших наших дослідженнях планується вивчати інституційні особливості функціонування та забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств у поєднанні з економічними, визначити принципи та інструменти управління зазначеними процесами.

Список використаних джерел:

1. Павленчик Н.Ф. Ринки сільськогосподарської продукції: теорія та практика : Монографія / Павленчик Н.Ф. Львів : Ліга-Прес, 2015. 312 с.
2. Лихолат С.М. Історико-аналітичний аналіз розвитку конкурентних відносин в інфраструктурних галузях ринкової економіки / С.М. Лихолат // Наук. вісник Львівського національного університету імені Г.С.Скельницького. Серія економічна. Збірник наукових праць / Головний редактор Р.І.Трицько. Львів, 2006. Випуск 1(3). С. 72–78.
3. Лихолат С.М. Монополізм та конкуренція як форми прояву інфраструктури ринку / С.М. Лихолат // Вісник ЛКА. – Сер. екон. Вип. 19. – 36. наук. праць: за підсумками МНПК «Структурна перебудова та інвестиційно-інноваційний розвиток торгівлі». Львів, 2005. С. 203–207.
4. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация: [монография] / А.Э. Воронкова; Восточноукр. нац. ун-т. Луганск: ВГУ, 2000. 315 с.
5. Гуторова І.В. Формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Гуторова І.В. Автореф. дис. к.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Харків: ХНАУ імені В. В. Докучаєва, 2010. 20 с.
6. Євчук Л.А. Стратегії забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Євчук Л.А. Дис. д.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Миколаїв: МДАУ, 2010. 36 с.
7. Бужин О.А. Конкурентоспроможність продукції тваринництва сільськогосподарських підприємств / Бужин О.А. – Дис. д.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Луганськ: ЛНАУ, 2009. 38 с.
8. Олійник В.В. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств на ринку зерна / Олійник В.В. // Фінансово-економічні проблеми стабільного розвитку економіки України : Монографія / під ред. А.Ф. Головчука, О.О. Непочатенко. Т. 2. Умань : Уманський нац. ун-т садівництва, 2010. С. 62–67.
9. Ботвіна Н.О. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Ботвіна Н.О. Автореф. дис. к.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Сімферополь: НАУ ПФ «Кримський агротехнологічний університет», 2008. 15 с.
10. Агробізнес: актуальні проблеми та напрями його розвитку : Монографія / за ред. Л.Е. Дяченко. Одеса: ОДЕУ, 2010. 240 с.
11. Місевич М.А. Забезпечення конкурентоспроможності високоотоварних сільськогосподарських підприємств / Місевич М.А. Автореф. дис. к.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Житомир: Житомирський нац. агроекологічний ун-т, 2008. 20 с.
12. Бойко В.В. Пріоритети та інструменти розвитку сільських територій в системі забезпечення економічної безпеки України : Монографія / В.В. Бойко. – Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2017. 426 с.
13. Розвиток аграрного виробництва як передумова забезпечення продовольчої безпеки України : Аналіт. доп. / за заг. ред. Я.А. Жаліла. К.: НІСД, 2011. 104 с.
14. Ресурсний потенціал аграрної сфери: проблеми та завдання ефективного використання : Аналіт. доп. / О.В. Собкевич, В.М. Русан, А.Д. Юрченко, О.В. Ковальова та ін. К.: НІСД, 2013. 76 с.

Скупейко В. В.

Львівський університет бізнесу та права

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

Исследованы аспекты и проблемы управления конкурентоспособностью предприятий сельского хозяйства. Очерчены особенности возникновения конкурентных отношений в сельском хозяйстве. Осуществлена характеристика конкурентоспособности сельскохозяйственных предприятий. Сделан акцент на роль государственного регулирования сельскохозяйственного производства и сбыта продукции. Определена экономическая эффективность ключевой подоплеку конкурентоспособности предприятий сельского хозяйства. Очерчены пути перспективного развития предприятий сельского хозяйства и препятствия.

Ключевые слова: конкурентоспособность, аспекты конкурентоспособности, сельскохозяйственные предприятия, конкурентная продукция, экономическая эффективность.

Skupeyko V.V.

Lviv University of Business and Law

ECONOMIC ASPECTS OF OPERATIONS
AND COMPETITIVENESS MANAGEMENT IN AGRICULTURAL FIRMS**Summary**

The paper scrutinizes primary aspects and problems of competitiveness management with regard to agricultural firms. The author describes the origin of competition in the agriculture. One of the paragraphs elaborates on the competitiveness of agricultural enterprises. The paper places an emphasis on government regulation of agricultural production and promotion. The author underlines the key value of economic efficiency for the competitiveness of agricultural firms. Overall, economic efficiency of agricultural companies relies on the relations between semantic data about an object and its dimensional characteristics, which help to link a spatial model to the appropriate statistic information and economic indices, quality control systems and product standardization processes.

Key words: competitiveness, competitiveness aspects, agricultural firms, competitive goods and services, economic efficiency.

УДК 658.519.7.338

Соколова Л. В.

Байрачна Д. О.

Єфремова О. О.

Харківський національний університет радіоелектроніки

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ВАРТІСНОЇ ОЦІНКИ СТАРТАПУ

Досліджено фактори та передумови для розвитку українських стартапів на міжнародній платформі. Проаналізовані науково-методичні підходи до вартісної оцінки стартапів, визначені особливості їх застосування. Запропоновано «системний кошик» оцінки вартості стартапу, використання якого сприятиме більш якісній та адекватній оцінці сучасних інноваційних проектів.

Ключові слова: стартап, метод, вартісна оцінка, науково-методичний підхід, системний кошик.

Постановка проблеми. У наш час, щоб відповідати вимогам сучасного ринку, підприємства повинні запроваджувати перспективні інноваційні проекти, які допоможуть їм бути конкурентоспроможними та отримувати прибутки на ринках збуту, у тому числі на міжнародних ринках. Саме тому останнім часом стає затребуваним венчурний ринок, сучасні виклики якого стають стимулом розвитку нових інноваційних проектів – стартапів. Сьогодні українські стартапи займають провідні позиції на міжнародних краудфандінгових платформах та набирають все більшої популярності. За даними [1, с. 1], цей ринок за останні п'ять років зріс на 557%. За прогнозами Світового Банку, через десять років принцип краудфандінгу – народного фінансування – дасть можливість країнам, що розвиваються, обігнати вже давно благополучних лідерів усіх рейтингів. Для України в її політичній та економічній ситуації краудфандінг може стати «рятівним «колом» у плані поживлення малого та середнього бізнесу. Ось чому для подальшого розвитку цього напряму бізнесу вартісна оцінка стартапу є актуальним питанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями, пов'язаними з розвитком стартапів на міжнародних ринках, займалися такі зарубіжні вчені, як Марк Нейджері, Клінт Нільсен [2], Гай Кавасакі [3], Джо Маллінст, Стів Бланк [4] та ін. У наукових працях цих авторів, пов'язаних із поняттям «стартап», розглядаються питання щодо розроблення тактики маркетингу, прийняття рішень у сфері менеджменту.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на актуальність та розповсюдженість теми стартапів, дослідження

вітчизняних та світових науковців не охоплюють повною мірою такий аспект, як вартісна оцінка стартапів. Більшість вітчизняних авторів, таких як Ю.М. Бажал [5], Н.В. Івашова [6], Л.М. Таранюк [7] та ін., у своїх працях розглядають питання формування та оцінки ефективності потенціалу підприємств, у тому числі інноваційного потенціалу, але саме теоретичні і практичні аспекти вартісної оцінки стартапів, фактори та передумови для їх розвитку на міжнародній платформі вимагають більш детального дослідження, що сприятиме підвищенню ефективності впровадження стартапів загалом.

Метою статті є аналіз існуючих науково-методичних підходів до вартісної оцінки стартапів, розроблення найбільш місткого та загальнозживаного алгоритму для проведення розрахунків майбутньої вартості стартапу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стартапи – сучасний тренд, який переживає свій бум популярності ось уже більше десяти років, хоча інвестування у стартап-проекти є досить ризикованим. Стартапи є тимчасовими структурами, які організуються для пошуку відтвореної та масштабованої бізнес-моделі. Стів Бланк [4], якого вважають автором терміна «стартап», тлумачить його як інноваційний бізнес чи продукт, який раніше не існував. Ключовими ознаками стартапу, відповідно до [8], є такі: історія існування проекту коротка; число здійснених операцій та угод, як і число публікацій в ЗМІ, ще занадто мале, щоб скласти враження або прогноз; багато хто навіть не чув про проект або чув тільки епізодично; економічний та організаційний розвиток знаходиться у стадії формування; проект активно освоює цільову аудиторію